

15. JUNI 1926

GIMBORA

10 GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA.

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

Édes pipikém!

Tengerész-testvérnek.

— Irtó: DSIDA JENŐ. —

Tengerész-testvér! — már szürkül az ég,
hideg hullámhegy tornyosul magasba,
sikolt a szél, rohan az ár...
Most vihar készül, tengerrengető!
hajót-fordító, mélybe-temető!
Tengerész-testvér, fogd a kezemet!

Hullám hullámra dübörögve csattan,
repül a hajó, mint a vészmadár,
merül a hajó, mint a halott buvár;
recseg és ropog minden eresztéke,
és bömböl a nagy, sivár végtelenség:
most én vagyok az ur!
Meggalt, meggalt a béke!

Testvérem, nézd: az elemek
szűkülnek, fáznak, vonítanak a kintől —

Testvérem, nézd, a bösz erő
játékszer lett nagy ostor alatt!
De mi ne bujjunk félelemben össze,
ne dermedjen meg sokat-merő vérünk!
Valamit érünk.
e feszült innal vonjuk a vitorlát
és verő szívvel mentjük a hajót!

Feszítsd a kötelet!
Fordítsd a kormányt!
És ne nézz most se jövőre, se múltba!
Hajrá, vigyázz!
Csak az az Élet, ami Becsület —
és Becsület a küzdelem, a Munka!

(Szatmár.)

Tavaszi felhők az égen.

— Irtó: F. VADNAI HERMIN. —

— Hamar, hamar, Peti, beszállani,
hátha kapunk még ülőhelyet is. Fáradt
vagyok s messze még az otthon!

— Óh, édesanyám, pedig de jól mu-
lattunk s most mindent ott kellett hagyni.

— Jól mulathatsz a vonaton is.

— A vonaton? — álmélkodott Peti.

— Ugyan mi mulatságos van azon? Azt
a sok érdekes játékot s a pajtásokot ott
kellett hagyni. Ezt a vidéket már sokszor
láttam, minden bokrot, fát jól ismerem
rajta.

— Hát akkor nézd az eget. Az min-
dig más és más, — vigasztalta az anya
mindentől szórakozni akaró fiát.

— Igaz, hol derült, hol borult. Csak-
hogy azt egy szempillantás alatt meg-
állapíthatom. Most például borult s ha
Marosvásárhelytől Szászrégenig folyton
nézem, akkor is felhős marad, esetleg ki
is derülhet. De ez még nem mulatságos.

— Dehogy nem Peti, — fedte a tü-
relmes anya nyelvvelő fiát. — A hiba nem
az égen, hanem a te közönyös szemed-
ben van, amely nem akarja a felhők szép-
ségét meglátni. Nézd csak a nyugati eget!
Most pedig a tulsó ablakon át a keletit
figyeld.

— Azt a boglyakemence alaku felhő-

tuskót gondolja, édesanyám? — kérdezte
Peti most már békülékenyebb hangon.

— Azt lelkem.

— S a másik, tessék csak odanézni,
olyan mint egy jókora szegedi kenyér,
duca is van. Talán éppen abban a keme-
cében sült s most vándorutra kelt.

— No látod, látod!

— Jaj, édesanyám, a boglyakemence
tátogatja a száját s bodros káposztafeje-
ket ereget magából.

— S a tulsó oldalon mi történik?

— A ducos kenyér? Ugyan hova
lett? Nem találok a helyén, de valamivel
tovább nagy, lomha bálna uszik.

— Nézzünk most vissza!

— Édesanyám, soh'se hittem volna,
hisz ezek a felhők valósággal játszanak,
kergetőznek egymással, akárcsak mi az
udvarunkon. A káposztafejek összefutot-
tak s most bizonyára azon tanakodnak,
hogy tréfálják meg a vigyázatukra kiren-
delt öreg boglyast.

— És a bálna?

— Oh, a nagy ravasz! Nem is sej-
tettem, hogy ilyen turpisságra képes. Fe-
jetlen kuvasszá változott, hogy az apróbb
halak rá ne ismerjenek. Farkát ide-oda
csapja a szél, lábait pedig rázza, rázza.
Ni, most már nincs egyedül, egy hattyu

uszik felé méltóságteljesen. Milyen kényesen szegi hátra a fejét. De a hattyu sem rest; megy, megy egyenesen neki... Bumm, összeütköztek!

— Vajjon a káposztafejek mit csinálnak ezalatt?

— Mekkora megnöttek! Rűbezahk kertjében sem teremhettek nagyobbak. Engem azonban az a felhőkarambol a tuloldalán jobban érdekel... Édesanyám, ez már boszorkányság. Se kutya, se hattyu, hanem mesebeli várkastély, minden hoztatarozó résszel együtt. Ott a szögletes bástyatorony, a várfalon kisebb-nagyobb lőrések, felvonó hid, fölötte őrtorony, lengő zászló a tetején. Jegenyesor vezet a hidhoz, alatta széles árok tátong. Oh, be szép, be érdekes!

— Mondtam, ugy-e?

— Csak soká maradna így! — lelkesedett Peti. Ott pedig, tessék csak oda pillantani, dombsor lett a káposztásból, szürke, ködbe burkolt dombok. A várkastélyom pedig áll. Az erdő felől vágató lovascsoport közeledik feléje. Ellenség vagy jóbarát? Mind-mind bevonul. Előkelő vendég lesz, nagy kísérettel.

— Mint az igazi mesében.

— Tul pedig a dombokon fehér báránykák tömege legelész. Félelmetes nagyságu, fehér süvegű pásztoróriás áll botjára támaszkodva s vigyáz a szép nyájra. Pipájából jókora füstfelhőket ereget, melyek hol a dombsorhoz tapadnak, hol a báránykákhoz csatlakoznak. S a váram?

— Meg van még, fiam, — nyugtatta meg a most már csupa érdeklődésből álló Peti anyja.

— Igen ám, de a toronyból trónus lett. Rajta, jaj de nagyszakállu király ül. A lovas csoport pedig ott tömörül körülötte. Most kiválik közülök egy: a vezér. A trónus pedig emelkedik, emelkedik fölfelé, jobbra-balra inog, a király erősen kapaszkodik a trónkárpitba. No, most már újból egyenesen ül. A lovascsoport utolsó sorából szintén emelkedik valami. Nem, valaki. Csörgő sapka fején, cintányér a két kezében, orra szomszédjának vállát veregeti. Egyik lábán fehér, a másikon fekete nadrágszár van. Ő is olyan

magasra akar emelkedni, mint a király. Nyújtogatja derekát, nyakát, puff... hahaha!

— Mit nevetsz, Peti?

— Az udvari bolondot. Jól megjárta! Nyakába szakadt egy malomkő, pedig nem olyan kemény vitéz, mint jó Kinizsi Pál volt. A malomkő egészen összelapította.

— Hát a pásztorunk mit csinál?

— Az bizony furulyál. Amilyen magas volt az előbb, olyan széles most. Ott ül a dombsor végén, báránykáinak se szeri, se száma. Hamar gyarapodnak odafönn.

— Könnyü nekik, fiam!

— A várkapuból pedig most lép ki Szent Erzsébet. Feje fölött ott ragyog a glória, válláról szürke, lengő köpeny omlik alá. Kosarából alamizsnát osztogat. Most hirtelen elétoppan az ura; a köpeny szorosabban simul a glóriás aszszonyra s mire újból kinyílik, vajjon ott is rózsaszín lesz a kosárban élelem helyett?

— Mi minden jut eszedbe, lelkem.

— Oh, édesanyám, nem is tudom oly gyorsan mondani, amilyen gyorsan változnak a képek. A szél hol ebbe, hol abba a csoportba kap. A semmiből egy perc alatt mindent teremt s a legsűrűbb felhőtömegeket épp oly gyorsan megsemmisíti.

— Nézzünk most a juhaink után.

— Ott tereli őket az óriás, a két szélső hegy között; eltűnik egyik a másik után. A juhász pedig a szorosba feküdt. Ugyan meddig fog pihenni?

— És milyen alakban fog mutatkozni?

— Meglátjuk, csak menjünk a váramba vissza. Jaj, édesanyám, végveszélyben vagyunk. Óriási ellenséges csapatok veszik körül az én felhőerődítményemet. A tornyok ingadoznak, a bástyafalak romba dőlnek; a király és hivei futásban keresnek menedéket. Bizonyára földalatti aknákat robbantottak föl; a váram, a váram nincs sehol. Alaktalan romhalmaz, füstölgő törmelék az egész terület.

— Hátha a juhász megvigasztal?

— A juhász? Hol is hagytam el?

Lefeküdt a hegyszorosba. Nem látom; besüppedhetett a felhőzetbe. De mi az ott a dombsor tulsó végén.

— Magas, sugár, vakítóan fehér fátyolalak, kecsesen hajlik ide-oda, némelykor meg-megáll, visszanéz.

— Édesanyám, az Hófehérke!

— Mellette marcona vadász; léptenyomon kíséri, míg a legmagasabb dombig, mely hegynek is beillik — érnek. Lépteik ott elválnak. Hófehérke libegve száll tovább, fátyolát magasan tartja, most maga köré csavarja. A vadász eltűnt.

— Ott pedig édesanyám, a hajdani váram helyén, hullámozó tenger fölött büszke hajó siklik.

— Hófehérke előtt törpék hajlodoz-

nak. Egyik tálat nyujt feléje, másik fátylát simogatja. Lepkék szálldosnak körülötte.

— Oh be kár, édesanyám! Ugy szerettem volna látni, mi lesz a hajóval, Hófehérkével...

— Hamar, hamar, lelkem, száljunk ki, mert a vonat még tovább visz s otthon azt fogják gondolni, hogy azzal a hajóval elmentünk Amerikába.

— Istenem, milyen szép, milyen mulatságos volt!

— Но, ugye!? Pedig nem volt se játék, se társaság, csak néhány tavaszi felhő az égen.

[Szászrégen, 1925.]

A piros alma.

— Irta: CSÜRÖS EMILIA. —

Pistike szép nagy piros almát kapott az iskolában. Olyan piros volt mint naplementekor az ég, vagy mint Nővérke piros háziruhája, pedig az már olyan piros, hogy semmi sem lehet annál pirosabb. Gyönyörködve nézte és már előre osztogatta:

Egy negyed anyuka, egy negyed apuka, egy negyede Nővékének, — persze saját magának is egy negyede! Hogy fog az az alma ízleni mindenkinek. — Hogyne, mikor Pistike becsületes munkával szerezte. Mégis csak érdemes volt olyan szépen megírni a számtan leckét, azért jutalmazta meg a tanító bácsi a szép piros almával.

Aztán eszébe jutott egy jó tréfa. Nem is mutatja meg otthon, amíg vége nincs az ebédnek, akkor najd az asztalra teszi. No, lesz nagy öröm! Bizonyára jobban fog ízleni mindenkinek ez az iskolában kapott piros alma a legfinomabb narancsnál is. El is dugta gyorsan a zsebébe.

Otthon senki sem volt a szobában, Apu még a hivatalban, Nővérke iskolában. Anyu konyhán van ilyenkor elfoglalva. Pistike leveti a kabátját és épp amikor indul a konyha felé, hogy köszönjön anyukának, megkopogtatják az ajtót. Az öreg sánta koldus áll kint, aki mindig a

három éves unokájával jár koldulni. Most egyedül áll az ajtó előtt.

Pistike belenyul anyu munkakosarába, mert tudja hogy ott van a koldusoknak szánt apró pénz. Amikor nyujtja az öreg reszkető keze felé, megkérdezi:

— Bácsi, hol van a kis unokája —

Az öreg szomoruan felelte: — Három napja nem kelt már fel az ágyból, beteg szegény. — Aztán megköszönte a pénzt: — Isten fizesse meg! — És lebakatolt a lépcsőkön. Pistike utánanézett egy darabig. Valami furcsa szomorúság égett a szívében... Szegény kicsi Peti... egyedül van otthon egész nap amíg nagyapja a száraz kenyérré valót összekoldulja...

Gondolt egyet. A kabátjához szaladt, kivette zsebéből a piros almát és futott le a lépcsőn. hogy utól érje az öreg koldust. Az csodálkozva fordult vissza. Attól félt szegény, hogy valami lopással gyanusítják meg. De ehelyett Pistike nyujtotta feléje a piros almát.

Bácsi vigye haza a kis unokájának!

Borus, szeles áprilisi nap volt, de hirtelen kiderült az ég és kimosolygott a nap. Mintha odafönről egy olyan angyalka, aki a gyerekek dolgait figyeli, ezt kacagta volna le: — Jól van, Pistike, jól van!

(Kölezsvár)

Dózsa György lázadása.

— Irta: BENEDEK ELEK. —

III.

Báthori István és Csáky Miklós, Balogh István csapatjának a megfutamítása után, táborot ütöttek Nagylakon, de Dózsa éjnek idején összeszedte a szétvert csapatot s hajnalban rajta ütött a nemesek hadán. Hajnaltól estig tartott az elkeseredett csata s már-már úgy tetszett, hogy a parasztok részén a győzelem, amikor Báthory közéjük ágyuztatott. A parasztsereg estefelé megfutamodott, de aztán megfordult s üldözőkké lettek az üldözöttek. A nemesség jobbjai, köztük Csáky püspök a parasztok kezére kerültek, sőt a parasztok elfogták a kincstárt is s Báthori Istvánnak az volt a szerencséje, hogy csata közben lefordult a lováról egy vakszemére kapott ütés következtében s eszméletre térvén, a közeli nádasban bujt el: így kerülte ki a szörnyű véget. Mert szörnyű vég várt az elfogott nemesekre és főurakra. Csáky püspök testét előbb buzogánnyal összetörték s úgy huzzák karóba, fejjel lefelé, főpapi díszében. Egy másik főembert, Ravazdy Pétert, keresztre feszítettek, többeknek a hátából szíjjat hasítottak vagy máglyán égették el. Kegyetlenül bántak el Telekdy Istvánnal is, az egyetlen emberrel, aki a királyi tanácsban ellenezte volt a kereszties hadjáratot, előre látván annak szörnyű következeit. Magas oszlophoz kötötték s durva bántalmazások közt puskával és nyíllal lövődöztek rája, mignem lelkét kilehelte.

Nemes a paraszttal, paraszt a nemessel egyforma kegyetlenséggel bánik el, ha kezére kerítheti: nem maradtak egymásnak adósai. Ne kívánja senki tőlem e kegyetlenségek részletezését. Testvér testvérral kegyetlenkedik, ahelyett, hogy kéz a kézben, szeretettel együtt dolgoznának az ország és maguk javára, együtt védnék az országot!

... A szörnyű dráma gyorsan közeledik a végső jelenethez. Temesvár előtt történt meg a döntő ütközet. Mert Dózsa a Csanád-Nagylak közt lefolyt csata után egyenesen Temesvárnak tartott, ostrom alá vette a várat. Ide menekült volt Báthori s ha Zápolyai János

vajda idejében segítségére nem jö Erdélyből Báthori kénytelen lesz feladni a várat, melynek őrsége már lóhussal élt. Julius közepe táján érkezett Zápolyai János Temesvár vidékére s seregét csatarendben állítva, dob és trombitaszóval vonult az ulicsi mezőre. Dózsa 40 ezer főnyi serege rendetlenül táborozott de ő is csakhamar csatarendbe állította seregét s úgy ő, mint Nagybotu Lőrinc, beszédet intézett a néphez, mely úgy, látszik, megrettent a rendes hadsereg láttára Öccsére bízta a jobb, Nagybotu Lőrincre a balszárnyat, ő maga seregének a közepén állott. Zápolyai szintén a maga seregének a közepén állott, mögötte a székelyek, a palotások s a végvidéki lovasok, oldalán Petrovics Péter. A balszárnyat Kismarjay Lukács, jobbat Lindvai Bánffy Jakab vezette. Mindkét részről elkeseredetten indult a küzdelem és sokáig hol egyik, hol másik részére látszott esni a harci szerencse kockája. Am végre is a nemesek középhada, melyet Zápolyai vezetett, hátrálásra kényszerítette a parasztok középhadát. Dózsa serege futásnak eredt s a vezér hősiessége, bátoritása sem tudott többé lelket önteni a szaladó seregbe. Különösen mikor maga Dózsa is lefordult a lováról, szó sem lehetett arról, hogy a szaladó parasztokat újra csatarendbe szedjék. Nem futás közbe fordult a lováról a parasztok vakmerő vezére. Még akkor is, amikor serege futásnak eredt, egy csapással két páncélos vitézt sujtott agyon s azután magával Petrovics Péterrel mérte össze fegyverét. Petrovics lándzsával döfött Dózsa felé, s mert Dózsa testét hiányosan takarta a vért, Petrovics lándzsája véletlenül épp védtelen helyre furódott s Dózsa félholtan zuhant a földre. Megölhették volna, de nem ölték meg. Az volt a határozat, hogy ha csak lehetséges, élve kerítik kézre.

A csata s ezzel a parasztlázadás sorsa eldőlt. A parasztok vezére a nemesség kezébe került, nemkülönb a vezér öcse, Gergely is. Csupán Nagybotu Lőrincnek sikerült elmenekülnie Bács-megyé felé. Sok ezer paraszt vére áztatta a

harcmezőt s a győztes sereg azokat sem kímélte, akik fegyverüket eldobták s kegyelemért könyörögtek. Dózsa Györgyöt megkötözve viszik Zápolyai elé, nemkülönben öccsét s a főbbeket. Följegyzik róla, hogy »bátor lélekkel s nyugodt arccal« állott a vajda előtt, nem kért kegyelmet a maga, csupán az öccse részére. A vajda válasza az volt, hogy valamennyit börtönbe vetette. Három napig ültek a börtönben s július 20-án hajtották végre az ítéletet Temesvárt. Dózsa Gergellyel végeztek legegység s ő vele csakugyan enyhén bántak el: lefejezték. Ám a Dózsa György kivégeztetését nagy készüllet előzte meg. A »parasztkirálynak« trónt emeltek. Egy durván kovácsolt, megtüzesített vasszék volt ez a trón: ebbe ültették. Koronát is tettek a fejére. Ott helyben tüzesítették meg az ekevasból készített koronát s úgy tették csiptetővással a fejére. S hogy a királyi pálcá se hiányozzék: tüzes vaspálcát is nyomtak a kezébe. Így sütötték meg a »parasztkirályt«, aki állítólag egy órával élte túl azt a pillanatot, melyben fejére tették a tüzes koronát. De nem volt elég, hogy a legszörnyűbb halálnak halálával kellett meghalnia, látnia kellett a megmérhetetlen kinokat szenvedő embernek, hogy mint uszítják rá a fogságban kiéhezett hiveit. Ez volt a legkegyetlenebb része az ítéletnek: kegyelmet igérvén mindazoknak, akik Dózsa testéből falatoznak. Hegedű és füttyszó mellett annak a kilenc embernek, akik élve kerültek ki a temesvári börtönből, körül kellett táncolni Dózsa testét s minden forduló után harapni egyet-egyét belőle. Aki nem vetemedett erre az aljasságra, menten levágták. Kilenc hivéből három-négy nem volt képes erre, a többi körül táncolta Dózsa s minden fordulónál harapott a testéből, köztük egy Lőrinc nevű kovács, aki Dózsa lovait szokta volt vasalni. Szinte hihetetlen, de az egykori krónikások egyértelemmel vallják, hogy Dózsa egy pillanatra sem vesztette el eszméletét a rettentő szenvedések között, sőt még egy izma sem rándult meg. — Most látom csak, hogy kutyákat neveltem! — állítólag e szavakban tört ki szívéből a fájdalom, midőn saját emberei a husát harapdálták. Bizonyára a testi fájdalomnál is nagyobb volt a lelki fájdalom. Mert ha nem is volt igazi szabadsághős, ha nem is lehet menteni a népfelszabadításnak általa követett módját, voltaképen a népért harcolt s ha sikerül vakmerő vállalkozása, a nép sorsa bizonyonnyal nagyot javul.

A hóhérok, amikor már halottnak vélték a parasztkirályt, levágták a fejét, testének belső részeit megfőzték, sütötték s megették a parasztokkal, közben meg a jelenlevő papokkal a »Te Deum laudamus«-t énekeltették. Amikor ennek is vége volt, a hóhér levagdalta lábát, karját, nyakát, a testét négy darabba vágták s úgy küldötték négy városba: Budára, Pestre, Fehérvárra és Váradra, hogy a városban elrettentő példának kitegyék.

Imé, a dráma utolsó jelenete. A parasztság még itt-ott folytatta a küzdelmet a vezér rettentő vége után is, de a kisebb-nagyobb lázadó csapatokat hamarosan leverték. Nagybotu Lőrinc is a nemesség kezébe került s némelyek szerint Zápolyai vajda nyárson süttötte meg, mások szerint máglyán égettette el Kolozsvárt.

Negyvenezer, némelyek szerint hetvenezer paraszt esett el a nemesség ellen vívott csatákban. S még hátra volt a büntetés, a legszörnyűbb, a legkegyetlenebb s a legoktalanabb: a parasztság örökös szolgasága. Mert alighogy lecsöndesült a parasztlázadás, összegyűlt az országgyűlés, hogy az egész parasztságon torolja meg a lázadást. Október 18-án nyílt meg az országgyűlés, 33 napig tartott s összesen 71 törvénycikket hoztak, melyből 62 a parasztlázadás megtorlására vonatkozott. Mindenek előtt megállapították a nemesek által szenvedett károk megtérítése módját, a megölt nemesek vérdíját. A 14-ik törvénycikk szerint a lázadó parasztok mind főbenjáró büntetést érdemelnének, nehogy azonban ezentul is annyi sok vér ontassék és az egész parasztság, »mely nélkül a nemesség keveset ér«, eltöröltessék, csupán a századosokat és tizedeseket, a lázitókat, a nemesség nyilvános gyilkosait itélik halálra, a többi parasztoznak meghagyják az életét, ám a károkat meg kell téríteniök. Ugyanez a törvénycikk harmadik szakasza mondja ki az örökös jobbágságot s vonja meg a jobbágyoktól a szabad költözködés jogát, »hogy az efféle megátalkodottságnak emléke és minden időkre való büntetése örököseikre is átszálljon s minden század tudja, mely istentelen gonoszság legyen az urak ellen való fellázadás.«

Kimondván a kegyetlen, nemcsak a jobbágságra lesújtó, de az egész országra káros és végzetes ítéletet, megállapítják az örökös jobbágy tartozásait, terheit, melyek eddig törvénybe nem voltak foglalva.

1. Minden telkes jobbágy, sőt a zsellér is, évenként egy arany forintot fizet a földesurnak, még pedig felét szent György, másik felét szent Mihály napján. Ahol azonban ennél többet fizettek eddig, az marad a régiben.
2. Minden héten kötelesek egy napot szolgálni a földesurnak.
3. Havonként egy csirkét ad minden jobbágy.
4. Minden földi termésből, akár aratják, akár kaszálják, kilencedrész a földesur, tizedrész a főpapoké. Kilenced jár a borból is. Vagyis — magyarázza a törvény — tíz kéve vetésből nyolc maradjon a jobbágnál, tíz cseber borból nyolc.
5. Évenként két ludat kell adni, még pedig egy fiatalit pünkösdi ünnepére, egy vénét szent Márton napjára.
6. Minden tíz jobbágytelektől (ahol kevesebb van, kevesebbtől) egy hizott malac jár a földesurnak, megjegyezvén, hogy »épségben maradnak a nemeseknek eddig adni s venni szokott egyéb jóvelmek«.

Ezek a tartozások. Most következnek az örökös szolgaság. A rabság. Minden emberi jogtól való megfosztás. Elég ebből egy példa. Az özvegy jobbágyasszony a földesur engedelmével nem mehet férjhez, ha jobbágy helyét pótolja. Ha nős fiai vannak, magával nem viheti. Sőt, ha az özvegyasszony nem nagykorú fiát férjhez menetelekor magával vinné más földesur birtokára, a fiu, amint nagykoru lesz, köteles visszamenni az előbbi földesurhoz.

Igen érdekes a 24-ik cikk, mely a »paraszt elvetemültség örökös emlékeül« kimondja, hogy a király többé paraszt származását püspökké vagy érsekké nem emelhet s ha mégis megtenné, az ilyen főpaprak senki sem tartozik fizetni. Nyilvánvaló célzás ez Bakócz érsekre és Szalkai győri püspökre, aki vargának volt a fia. Pedig ezeket ugyancsak nem lehetett gyanusítani a föld népe iránt való kedvezéssel. De a szörnyű lázadás közvetlen hatása alatt az országgyűlés a szó teljes értelmében a földhöz akarta nyugóznai a parasztságot. Ki ahol született, ott maradjon s ki amely állapotban született, abban maradjon, főleg ne juthasson: ez a kegyetlen, az okatlan törvény lelke.

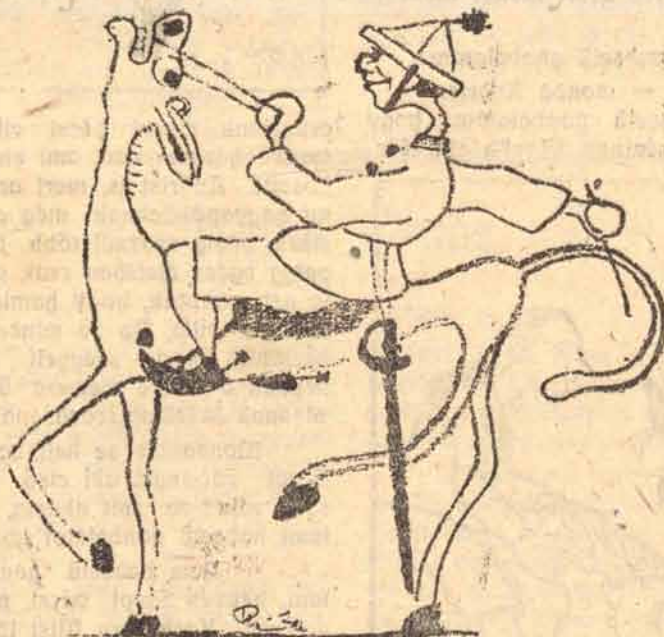
Valóban, kegyetlen és okatlan törvény ez s előrelátható volt, hogy jóra nem vezethet. A rövidlátó törvényhozók azt hitték, hogy a

parasztot örök időkre leláncolják ezzel az embertelen törvénnyel s örök időkre kiveszik a fegyvert kezéből, ha jobb kezének levágatásával büntetik azt, aki csak tarsolyt is mer hordani. Mert ez is benne van a törvényben.

Ugyanazon az országgyűlésen, melyen a parasztot minden jogától megfosztották, állította össze a nagy törvénytudó Werbőczy István a Hármaskönyvet, mely a nemesség kiváltságos jogait tartalmazza s mely 1848-ig a nemesség bibliája volt. A nemesség a nemzet, a parasztság az alkotmány sáncain kívül reked, ő csak nyomorult adófizető, robotoló pária. Amikor legnagyobb szükség lett volna a nemzeti egységre, a testvéries összetartásra: a harag, a gyűlölet, a megtorlás érzelmei forrongtak a szívek mélyében. Újra elindul hódító útjára a török, nagyobb erővel, mint valaha s nincs meg az egységes, hatalmas nagy nemzeti erő, mely útját állja a vészáradatnak.

Erkölcseiben megfogyatkozott, gyűlölködő nemesség, a röghöz kötött, csaknem rabszolgaságra vetett jobbágyság: ez volt a magyar most. Hogy újra észére térjen, be kellett következnie a mohácsi nagy veszedelemnek. Keservesen meg kellett lakolni bűneiért, hogy majdan ismét szebb jövőndő virradhasson reá!

(Kisbacon)

Vitéz uram, hova rohan? – Oda, hová visz a lovam!

Köhögésnél,
hurutnál csak a

SIROMALT

használ!

Biztosan használ, ize jó,
Fatikában kapható.

Öcsike kibékíti Szepl bácsit.

[Levél nagyapókához.]

Édes nagyapókám, beszámolok arról, hogyan békítettem ki Szepl bácsit, akinek — talán teccik emlékezni — amikor vendégünk volt Szepesben, szakállat és bajuszt ragasztottunk Andriszal egyet-értően. Képzeld csak, édes nagyapókám, Szepl bácsit úgy megsegítette az Isten, hogy borzasztó sok millió koronát nyert a tőzsdén s a nagy nyereségből villát vett a Rózsadombon, alig egy puskalövésnyire a Cenci néni villájától. Gondoltam magamban, minthogy mindennap találkozhatunk, jó volna valahogy kibékíteni Szepl bácsit, mert az mégis kellemetlen, ugy-e, hogy az emberre mindig haragosan nézzen valaki, ahányszor találkoznak. Persze, Cili néni is haragszik ránk, mert elefűk előle az uzsonnát, szerettem volna őt is kibékíteni, ellenben azt az undok Lipikét nem, — pukkadjon meg!

Hát, törtem, folyton törtem a fejemet, hogy mivel békíthetném ki Szepl bácsit (s vele kapcsolatosan Cili nénit is, Lipike nélkül), míg végre nadselü gondolatom támadt. Abból támadt pedig a nadselü gondolatom, hogy volt Cenci néninek egy kajtár macskája, aki minden ételbe beleütötte az orrát vagyis rövidesen: sok bosszúságot okozott Cenci néninek. — Csak valaki elfüntetné azt a dögöt — sopánkodott Cenci néni gyakorfa — bizony megköszönném. Hiszen egyéb sem kellett nekem! Mondtam Andrisnak:

— Van nekem egy nadselü gondolatom:

— Ki vele, öcskös! — mondá Andris.

— Az nekem a nadselü gondolatom, hogy szerezzünk örömet Cenci néninek. Vigyük el a Kör-

mös cicát (ez a neve) Szepl bácsinak. Mondjuk neki, hogy nagyapó Kisbaconból három nyulat küldött, még pedig egyet Szepl bácsinak. Még azt is hozzáátesszük, hogy ezt a három nyulat egy lövésre

lőtte Korkszkru Misi, a világhírű vadász, aki most vendége nagyapónak.

Andris igen nadselünek találta a gondolatot, rögtön zsákba bujtattuk Kőrmost, én a zsákot hátamra vettem, s mintha fizettek volna érte, oly sebesen igyekeztünk Szepl bácsit villája felé. Nos, hát ha sebesen igyekeztünk, hamarosan meg is

érkeztünk Szepl bácsit villájába, melynek csak tornya három van, ami engem felbőszített s felbőszíté Andrist is, mert arra gondoltunk, hogy a mi nagyapókánknak még csak egy tornyos villája sincs, pedig száznál több könyvet írt Szepl bácsit pedig egész életében csak egy könyvet írt, s arról is azt mondták, hogy hamis, onnét van a három tornyos villa. No de mindegy, a fő, hogy megérkeztünk. Andris szégyelt bejönni, mert tulajdonképpen ő volt a mestere Szepl bácsit felszakállazásának és felbajuszozásának, hát magam léptem be.

Mondanom se kell, hogy köszöntem illendően Szepl bácsinak, aki első pillanatban haragosan szólt rám: na mit akarsz, te csibész? Talán valami nadselü gondolatot hoztál a zsákban?

— Nem nadselü gondolatot, de nyulat hoztam, kedves Szepl bácsit, mégpedig olyan nyulat, amelyet Korkszkru Misi lőtt, a világhíres vadász.

Ha látta volna, édes nagyapókám, hogy gömbölyödött ki Szepl bácsit arca, amint szép sorjában elmondtam a nyul történetét.

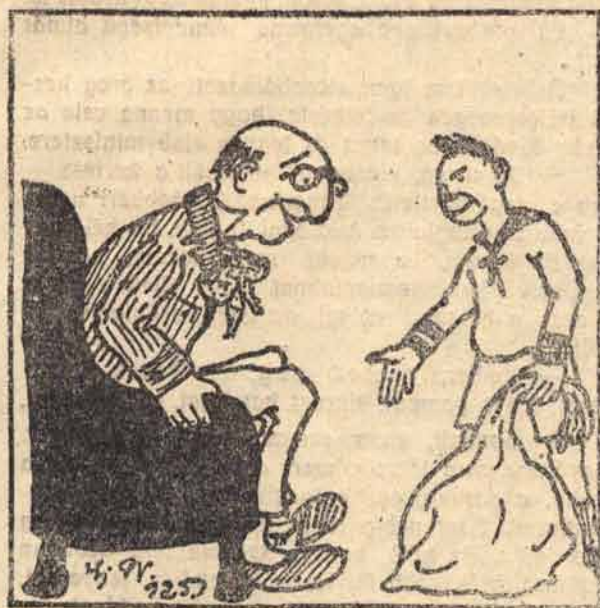
— Hiszen te kedves fiu vagy, te kis csirkefogó, te, hehehe, igazán kedves fiu vagy. Nos, aztán egyedül cipelted ide?

— Dehogy, kedves Szepl bácsit. Andris hozta féluton.

— Hát miért nem jött be?

— Szégyell, amit Szepi bácsival tett, mondom én.

— Ugyan, ugyan, csekélység (két kával

amelyben többek között azt is megjegyezte, hogy gondnokság alá kellene helyezni az olyan nőt, aki a villáját egy ilyen csirkefogóra hagyja, amikor van a rokonságban erre igazán érdemes flu. Persze, hogy az unokák Cipikét értette a vén uszo-

mondta), csak nem gondolod, hogy még mindig haragszom? Hívd be azonnal.

Hiszén csak erre vártam. Letettem a zsákot Szepi bácsi elé, kimentem s bezzeg, hogy nem mentem vissza. Szaladva szaladtunk haza. Hogy mi történt, amikor Szepi bácsi kioldta a zsákot, s a macska, kiugrott belőle, azt már nem láttam édes nagyapókmám, csak annyit tudok, hogy Szepi bácsi szörnyű goromba levelet írt Cenci néninek.

rás. A fő, édes nagyapókmám, hogy Cenci néni nem haragudott e nadselü gondolatért, de még meg is simogatta a buksimat, mondván: te, kis betyár, te, már megint mit csináltál! De megérdemli a vén uszorás! — tette hozzá.

Ugy-e, édes nagyapókmám, megérdemli?

A másolat hiteleül.
ELEG NAGYAPÓ.

Hadszi Omár.

(Arab mese.)

— Elmeséli: Dr. FAKIR. —

Hadszi Omár hatalmas, gögös és kegyetlen uralkodó volt. Nemcsak ellenségeit győzte le és sarcolta meg kegyetlenül, hanem saját népét is súlyos adókkal terhelte. Vámszedői szerte jártak az országban és még a koldustól is elvették dlamizsnája felét. Amellett gögös volt a végtelenségig, úgy annyira, hogy azt, aki nem származott fejedelmi családból, nem is tekintette embernek.

Történt pedig egyszer, hogy Hadszi Omár vadászni indult nemes vitézeivel és oly vidékre ért, ahol vizet nem találtak. Rettentő szomjuság lepte meg a fejedelmet, egész kísérete szétszéledt hajt forrást vagy kutat keresni. Hadszi Omár magára maradt és bolyongása közben egy gránát gyümölcs-csel gazdag kerthez ért. A kertben egy ősz öreg ember dolgozgatott.

— Szomjazom, — szólta a fejedelem gögösen és köszönés nélkül, — van-e vized?

Az aggastyán nem ismerte ugyan a fejedelmet, de barátságosan üdvözölte: Béke veled, vándor

idegen! Vízem nincs ugyan, de gránát gyümölcsöm bőven van s ha szomjazol, jöj be és pihenj meg, amíg én gyümölcseim nedvéből üdítő italt készítek számodra. Tekintsd otthonodnak szerény hajlékomat.

A fejedelem bement és leült az árnyékos lugas alá. A kertész pedig leszakított egy gránátalmát, kiszajtolta s a színültig telt csészét mosolyogva nyújtá vendégének. Hadszi Omár fenéig ürítette a csészét, melynek tartalma olyan volt, mint a nektár és így szólt: Bizony drága gyümölcs ez. Mennyit jövedelmez néked a kert?

— A múlt évben 100 aranyat hozott és még részemre is maradt elég gyümölcs.

— Fizetsz-e adót fáiđ után?

— Nem, uram, eddig még sohasem fizettem.

— No lám, gondolta a fejedelem, jó, hogy ide jöttem, ez gazdag kertész, jövőre őt is jól megadózatom.

Kis idő múlva kérte a kertészt, hogy föltse meg még egyszer a csészét. Az öreg leszakított egy

gránátalmát, de annak nedve nem föltötte meg a csészét, mint az előbbi. Leszakított hát még keftőt, hármát, négyet, sőt fizet is, de a csésze még mindig nem volt fele.

— Csodálatos, — szólt a fejedelem, — az előbb egy gyümölcs is elég volt és most fiz is kevés. Mit gondolsz, mi lehet ennek az oka?

— Az az oka, uram, hogy legdicőségesebb uralkodónk elhatározta, hogy megadóztatja e kertet és látod, a puszta elhatározás elég volt arra, hogy a gyümölcsök nedve kiapadjon.

— Valóban, gondolta a fejedelem. Igaza van. Nem is fizetek hálátlansággal a vendégszeretetért, adómentesen hagyom e kertet.

Azután kérte, hogy harmadszor is fölténe meg a csészét.

Az aggastyán készséggel szakított le újból egy gyümölcsöt, de alig kezdte sajtolni, a csésze színültig megtelt, sőt még a gyümölcsben is maradt nedv bőven.

Lásd, uram, — szólt örömmel a kertész — fényes orcáju fejedelmünk most bizonyára elhatározta, hogy mégsem adóztatja meg az én kedves fáimat. Mindig hallottam a régiektől, hogy ha megadóztatják a gyümölcsfákat és a virágokat, ezek bármily termékenyek és virulók voltak is azelőtt, elvesznek, kiszáradnak, gyümölcsük nedve elapad és a kert pusztává lesz. Mi hát az eredmény? A király országa pusztul, jövedelme kisebbedik, csak a koldusok és földönfutók száma szaporodik. Ki sokat követel, keveset kap, ki keveset óhajt, sokat nyer.

Hadsi Omár szóltanul ült vánhagsán és mélyen elgondolkozott az aggastyán szavain.

Kis idő múlva néhány, a fejedelem kíséretéhez tartozó, nemes ur érkezett a magános hajlékhöz.

Amikor a kertész megtudta, hogy vendége az uralkodó, leborult előtte és alázatosan kért bocsánatot vakmerő szavaiért és hogy méltóan nem fogadta.

— Kelj fel, vendégszerető házigazdám, szólt a fejedelem kegyelmesen és inkább te bocsáss meg nekem, hogy ősz hajadat nem fizetve köszönés nélkül léptem be hozzád. Igazságtól ragyogó szavaid előtt pedig megnyílt a szívem és befogadta azokat. Azonban látom, hogy vitézeimet a szomszág gyöttri, ne késlekedj tehát, hanem adj nekik is gyümölcsökből.

Az öreg boldogan tipegett el és gránátalmával megrakott kosárral tért vissza.

A szomjas nemesek mohón estek neki a kosár tartalmának és dulakodni kezdtek fölötte, hogy kinek jusson belőle több.

— Vissza! — kiáltott bosszusan a fejedelem. — Megfeledeztek jelenlétemről? Más körülmények közt fejetekkel fizetnétek érte, de ma . . . most eltekintek ettől. Jó öreg, oszd el gyümölcsöidet köztük istenesen.

A kertész kosarához lépett s az egyiknek adott egy gránátalmát, a másiknak ötöt, a harmadiknak huszat, a negyediknek pedig mind, ami a kosárban maradt.

— Jó öreg, hol itt az igazság? — kérde a fejedelem.

— Uram, királyom! Ugy mondad, *istenesen*. De ha nem fetszik, eloszthatom köztük *egyenlően* is. És mindenkinek egyforma mennyiségű almát adott.

A fejedelem igen elcsodálkozott az öreg kertész bölcsességén és felkérte, hogy menne vele az ország fővárosába lakni és legyen első minisztere.

— Jó uram, királyom! — szólt a kertész — nagy e megfiztetetés énnekem. Jóságodért nevedet imáimba foglalom és áldani foglak, ha két vagy nyugszik a nap, de engedd meg nekem, hogy a hátra lévő kevéske napjaimat hadd éljem csak le itt, ezen a helyen, melyet az Isten számomra kijelölt.

— Ember, gondold meg, mit dobsz el magadtól: fényt, pompát, kincset, hatalmat, boldogságot.

— Semmit, uram, semmit! Nézd itt e fácskát. A gyökere nem látszik, mert a föld alatt kuszik, a sárban, a porban, ott dolgozik éjjel, nappal, szakadatlanul. Főnt pedig feljes pompájában diszeleg a koronája. Ne hidd, hogy a szebbik rész azonban mindjárt értékesebb is. Ha a koronáját lenyeselem, megsynyi ugyan, de kiheveri a fa. Új hajtások fakadnak, új koronája lesz, de ha gyökereitől fosztom meg, elpusztul menthetetlenül. Megiratozt a sorsa mindenkinek már a születésekor. Te király lettél, én kertész. Van, aki miniszter, van, aki földműves, de egyforma emberek mindnyájan. Tartsa meg ki-ki a számára kijelölt öröhelyet, mert lent és fent egyaránt lehet munkálkodni a háza üdvére.

A fejedelem gazdagon megjutalmazta az öreg kertészt és szíves bucsuvétel után vitézeivel együtt eltávozott.

Ettől a naptól kezdve új korszak kezdődött Hadsi Omár uralkodásában és ezt az időt *Aranykorszak* néven jegyezték föl a hálás utódok a történelem lapjaira.

Az új csizma.

János bement a városba és vett magának egy pár új csizmát, aztán haza is indult. Haza felé mentében nagyon elfáradt és lefeküdt egy fa tövébe. Hamarosan el is aludt. Arra vetődik egy tolvaj és amint meglátta János lábán az új csizmát, szépen oda lopódzott és lassan lehuzta a csizmát, aztán, mint aki jól végezte a dolgát, tovább ment. Később János felébredt és csodálkozva nézte a lábát.

— Ejnye, ejnye, vakarta a füle tövét — kié lehetnek ezek a lábak? Hiszen az enyémen rajta az új csizma!

(Parajd.)

Héberből:

Léb Zoltán és László.

A szív balzsama.

Irta: DOBAI ISTVÁN.

*Forró nyárban tikkadt vándor,
Ha teste elernyedtt,
Zöld erdőben forrásviztől
Nyér üdítő enyhet.*

*Vagy ha télen fázik, reszket
Fagyos éjszakában,
Felvidul a pattogó tűz
Mellett a szobában.*

*De, ha a szív bubánattól,
Fájdalmaktól szenved,
Forrásviztől, tűzmelegtől
Nem nyer édes enyhet.*

*Fájó szívre az imában
Van a csodás balzsam,
Nyisd há ajkad imádságra
S monddad szívből halkán:*

*Mi Atyánk, ki vagy a mennyben,
Legyen áldott neved,
Hallgass reám s balzsamoddal
Gyógyítsd meg szívemet!*

(Nagyszében.)

Rókáné: siratóasszony.

Apró unokáinak meséli: ELEK NAGYAPÓ.

Volt egyszer egy öreg ember s egy öreg asszony. Egyszer az öreg asszony, amint babot akart főzni ebédre, földre ejtett egy szem babot s az a szem bab — halljatok csudát! — elkezdett nőni, vastagodni, nőtt, nőtt, vastagodott s egyszerre csak olyan magas hegy lett belőle, hogy a teteje az égig ért. Mit gondolt, mit nem az öreg ember, felment a hegy tetejére, onnét körülnézett. Bezzeg, hogy szemé szája elállott a csudálkozástól, annyi minden szépet és csodálatosat látott.

— No, — gondolta magában — lemegyek s felhozom a feleségemet is, hadd lásson ő is csudát egyszer életében.

Ahogy lement, egy zsákba belekötötte az öreg asszonyt, a zsákot a vállára vetette s nekivágott a hegynek, de még a közepéig sem ért, erősen elfáradt, a zsák leesett a válláról. Hej, Istenem, szaladt lefelé nagy ijedten az öreg ember, de szaladhatott: vége volt a szegény öreg asszonynak! No, ha vége, mit tegyen? El kell temetni. Az ám, de egy lélek sem lakott a szomszédságukban, már most hogy temesse el a feleségét siratóasszony nélkül? Mert nem temetés az olyan temetés, ahol nincs siratóasszony, aki ráboruljon a koporsóra és ékes versekben elsirassa a halottat.

Elindult az öreg ember nagy busan, ment, mendegélt s találkozott Mackóné asszonnyal.

— Hallja-e, kend, Mackóné asszony, sirassa el a feleségemet s adok ezért kendnek két fehér kakast.

Mackóné komámasszony elcammogott a halottas házhoz, ráborult a koporsóra s dörögött éktelenül:

— Oh, kedves feleségem, de kár, hogy meghaltál!

— Kár, kár, — mondta az öreg ember

— de ez nem sirató-ének. Nem ért kend a siratáshoz, Mackóné asszony!

Ujra elindult az öreg ember, most meg Farkasné komámasszonnyal találkozott, neki is ígért két fehér kakast a siratásért.

— Ha nincs bárány, jó a kakas is, gondolta a komámasszony, elment a halottas házhoz, ráborult a koporsóra s éktelenül üvöltött:

— Hu-hu-hu-hu, jajj de nagy bu!

— Nagy bu, nagy bu, — mondta az öreg ember — de nem ez az igazi sirató-ének. Bizony, nem ér meg ez két fehér kakast.

Mit tehetett szegény öreg ember, harmadszor is elindult siratóasszonyt keresni s találkozott Rókáné komámasszonnyal.

— Hallja-e kend, komámasszony, sirassa el a feleségemet s két fehér kakast adok érte!

— Hogyne, hogyne, öregapám! — ajánlkozott rókáné komámasszony, — Gondolta magában: ha nincs liba, jó a kakas is. Jó ám!

Nosza, ment a komámasszony nagy sietve a halottas házhoz, ráborult a koporsóra, a szemét meregette, hullott a könnye, mint a záporosó s olyan keservesen siratta az öreg asszonyt, hogy az öreg embernek majd meghasadt a szíve.

Jajj, jajj, drága feleségem, jajj!

De nagy az én veszteségem, jajj!

Nagy a szívemen a bánat, jajj, jajj, jajj!

Mindjárt meghalok utánad, jajj, jajj, jajj!

— Jajj, de szép volt! — mondta az öreg ember. No még egyszer, komámasszony!

— Hogyne, hogyne, ha még egy pár kakast ad kend.

— Adok, adok, hogyne adnék!

Elsiratta másodszor is a halottat, de az öreg embernek az nem volt elég, még egy pár kakast ígért, csak sirassa el harmadszor is.

No, elsiratta komámasszony harmadszor

is. Az ám, csak hogy az öreg embernek csak négy kakasa volt, már most mit csináljon?

Mit gondolt, mit nem, kiódalgot a házból. Két kutyát betett a zsák fenekébe s azok fölé négy kakast, aztán visszament s mondta Rókáné komámasszonynak:

— No, kedves komámasszony, itt a hat fehér kaks. Áldja meg az Isten. soha nem felejttem el, hogy milyen szépen, milyen ékesen siratta el az én drága jó feleségemet.

Rókáné komámasszony felkapta a hátára a zsákot, aztán alig ért az erdő szélére, leült egy fa tövébe, kinyitotta a zsák száját. Kivett egy kakast s hamma! bekapta.

— Ej, de jó volt! csettintett a komámasszony, lássuk a másodikat. Kivette a másodikat s hamma! bekapta azt is. Az ám, evés közben jön meg az étvágy, megette egy leültében a harmadik meg a negyedik kakast is.

Dehogy volt elég. Mondom, hogy evés közben jön meg az étvágy, újra bedugta az orrát a zsákba, de bizony ha bedugta, vissza is kapta nagy hirtelen, s haj, Istenem, csakugy csurgott a vér róla. Csurgott ám, mert megharapta az egyik kutya.

Hej, szegény a futás, de hasznos, — nosza, szaladt a komámasszony árkon át, bokron át, a két kutya nyomában. Áldott szerencsére, közel volt a komámasszony barlangja, egyet ugrott, kettőt szökött — otthon volt.

Ott aztán elkezdett gondolkozni s mondta magában: — Sem anyám, sem öreganyám nem volt siratóasszony, hát én ugyan mit gondoltam, mikor hazól elindultam, hogy siratóasszony lettem?! Nessze, nesze, számár fejem! S két előlábával pofozta magát jobbról is, balról is. Hová lett a ravaszságod? Akkor meg a szemét szidta: Mért nem nézted meg a zsákot? Mindjárt kikaparlak!

De csak mondta, meg nem tette. Volt eszébe!

[Kisbaczon.]

A gulyáshus.

Tanító: Képzeld el, hogy van egy darab marhahusod és két részre osztod. Ha a két részt megint két részre osztod, hány darabod lesz?

Tusi: Négy.

Tanító: És ha a negyedekeket osztod?

Tusi: Nyolcz.

Tanító: És ha a nyolcadokat osztod?

Tusi: Tizenhat.

Tanító: És ha a tizenhat részt is ketté osztod?

Tusi: Az már gulyáshus lesz!

(Szilágyosmilyó.)

Láng Endre

A MÉH FEGYVERE.

Románból magyarba-átültette: Dr. SZEREMLEY ÁKOS.

Hogy a körte megérett,
A cigány is rátévedt.
Már hiába nagy a mód,
Hántogatja úrimód,
De mindjárt meg nem eszi,
Hanem kicsit leleszi.
Hát egy méh is arra járt
S éppen a körteire szállt.

— No, gondolta a cigány,
Látnál a dolgod után!
Mi nem jút eszedbe már,
Nem elég nagy a határ?
Itt akadsz meg, ostoba,
Légy vagy-e vagy micsoda?

No, most hogy szabadulok?
Itt a szája, lába ott.
Azzal megcsíp, ez kapar
És akár mint, kész a baj.
Igy mind sül-ő a cigány,
Tervet forral szaporán,
És kezével nyúti felé
Épp' a potroha felé.
„Festől fogni nem merem,
De a farka mit nekem!”

Ujját odaérteti,
Égő csipés égeli.
„Az áldóját, hallod-e,
Hát beled mi bujt bele?
Ha itt van a fegyvered,
Minek akkor a fejed?”

(Fogarás)

A Cimera könyvosztálya

A cserkészkönyvek új árai:

Farkas Gy.: Táborlüz üzen	6 15.—	leu
Radványi K.: Horog István & Co	15.—	„
Sztrilich—Mócsy: Cserkész segítségnyújtás	10.—	„
Butykó: Törvénytárgyarázat	15.—	„
Scherer: Próbaidős cserkész könyve	15.—	„
Sztrilich—Mócsy: Tábori munkák	20.—	„
Radványi K.: Napsugárleventék	15.—	„
Kovács D.: Ballag már	15.—	„
Scherer: Cserkészek könyve	15.—	„

ELKÉPZELNI SE LEHET szebb, jobb és olcsóbb könyveket a Hoffmann Ferenc ifjusági regényeinél. A MINERVA Irodalmi és Nyomdai Műintézet Rt.-nál (Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria 1.) ezekből a következők kaphatók darabonként 45 leierért:

1. Küzdelmek.
2. A tél birodalmában.
3. Viszontagságok a tengeren
4. A talizmán.
5. A jószág diadala.
6. Frigyes és D. cl.
7. Ehrlich Jakab.
8. Nehéz idők.

Posta útfján is megrendelhetők a pénz előzetes be-
küldése mellett vagy utánvétellel.

Az étkező kocsi.

Két pályamunkás dolgozott a töltés mellett. A vonat mellettük szaladt el. Kérdi az egyik:

— Te komé, láttad-e azt az utolsó kocsit? Az nem volt olyan mint a többi.

— Az olyan uri korcsma, — mondta a másik.

Az első sokáig hallgat, aztán mondja:

— No meg is verte az Isten, akit abból a korcsmából kidobnak!

(Egrestő.)

Berezky András.

FEJTÖRŐ.

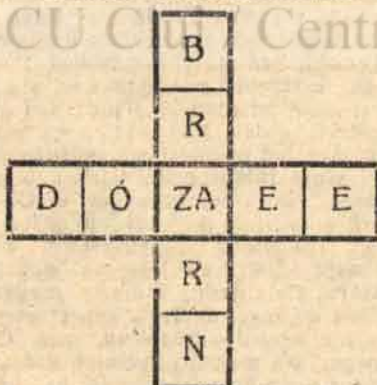
A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Keresztrejtvény.

— Beküldte: SÁMUEL ANNUS. —

A Cimbora egy kedves munkatársának neve.

Betűrejtvény.

— Beküldték: GROSZ TESTVÉREK. —

Névrejtvény.

— Beküldte: ORMAI LÁSZLÓ.

Árpád, Rikárd, Ottó,
Imre, Cecilia, Károly.

Egy nagy magyar fejedelem nevét adják a kezdőbetűk.

Versesrejtvény.

— Beküldte: SONN IMRE. —

A vizekben fűgén uszkal
Három betűs első részem,
Míg a másik két betűs rész
Szárzaföldi lény egészen.

Két ilyen különböző lény
Mégis össze szokott állni,
Figyeljétek meg, velük kezd
az ember telefonálni.

Számrejtvény.

— Beküldte: DEUTSCH TIBOR.

1, 11, 12, 2, 3, 13.	A kör másik neve.
14, 15, 16, 8.	Testrészt.
10, 4.	Hasznos állat.
5, 6, 7, 17.	Ige.
14, 15, 9, 10.	Ige.
20, 19.	Télnak ellentéte.
18.	Másalhangzó.
1—20.	Közmondás.

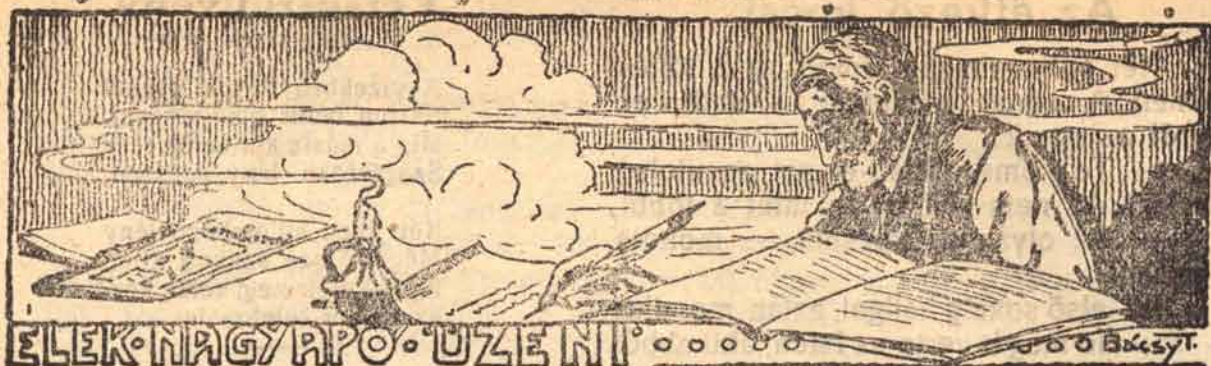
Kiadóbácsi postája belföldi előfizetőihez.

Páska Judit, Hida. A f. é. 15. számot most harmadszor küldjük el részre, reméljük, hogy végre meg is kapod. A m. évi számokat már nem tudjuk pótolni, mert elfogytak. — Schwartz testvérek, Petroseni. A Cimbora 14. számában megjelent szerkesztői üzenet nem nektek, hanem Schwartz Miklósnak szól. A ti előfizetési díjatok április 1-től kiegyenlített. Vagy talán a Schwartz testvérek és Schwartz Miklós címére járó Cimbora egy és ugyanaz. Közöljétek, hogy az egyik példányt beszüntethessük, különben két példányért kell fizetnetek.

Kiadóbácsi postája külföldi előfizetőihez.

Homola Andor, Rimaszombat. Előfizetési díja az átutalt 20 ck-ával március 1-től május 31-ig ki van egyenlítve. — Dusek Károly, Rimaszombat, Polony Gizella, Losoncz, Jaszenovits László, Levice. Előfizetési díjuk április 1-től június 30-ig ki van egyenlítve. — Szabó Rózsika, Losoncz, dr. Fóris Ferencz, Rimaszombat és Póczos Mariska, Rimaszombat. Előfizetési díjad ez év végéig ki van egyenlítve. — Derekas József, Rimaszombat. Előfizetési díja április 1-től június 30-ig ki van egyenlítve. — Tomcsányi Mária, Budapest. Előfizetési díjad az átutalt 20 ck-ával április 1-től június 30-ig ki van egyenlítve. — Pecsök Gyuszi, Rimaszombat. Az átutalt 20 ck-ával előfizetési díja június 30-ig ki van egyenlítve.

A „CIMBORA” BUDAPESTI KÉPVISELŐJE
dr. Vajda István
VII. Dohány-utca 12. III. 8.

PIROS PÜNKÖSD NAPJÁN repülve-repültek hozzám a képes levelezőlapok az én kedves unokáim jókívánságaival. Valóban, megható, hogy minden alkalmat megragadtok, amikor jót kívánhattok nekem. Érzem, hogy őszinte a szeretet, mely gyermeki szívetekből árad felém s bizonytalán érzitek ti is, ugye, hogy az én szeretetem is igazi szeretet. Vidám vakációt, gyerekek. — Sonn Imre, Petrozsény. Azt álmodtad, hogy egy gyönyörű májusi reggelen betoppantál Nagyapóka fészkébe s elkiáltottad magadat: „Adj Isten jó reggelt, édes nagyapókám!” De hát ez csak álom volt, most azonban ébren is így köszönlesz, írván leveledet az általam épített kis irodában. A tollad úgy szalad, mintha villamos-erővel húznák, de nem ez huzza hanem a villamosságnál is nagyobb erő: a szeretet. Jól esik a szereteted, hogyne esnék, de tulságosan sokat kívánsz, amikor száz esztendő kívánsz nekem, mivelhogy azt hiszed, az erdélyi gyermekeknek nagy szükségük van az én életemre és munkámra. Magam is azt hiszem, hogy nem fölösleges a munkám és szeretnéd sokáig, sokáig élni érettelek, bizony nem is magamért. Székely Erzsébetnek e pillanatban nem tudom a pontos címét, ő majd valószínűleg fogja közölni veled s talán beáll a veled levelezők társaságába. — Szabó János, Nagyenyed. Új rajzát csináltál az „Emlékezzünk régiekről” fejléc helyébe, Tolnay Akosnak egy régi rajza nyomán. Mindenesetre jól tettél, hogy gyakoroltad magadat a rajzolásban, de a ceruzarajz, még ha különbben alkalmas is volna a közlésre nem való fejlécnek, mert az „Emlékezzünk régiekről” majnem minden számban megjelen s a ceruzarajz hamar elkopnik. — Deutsch Tibor, Kolozsvár. Azért nem írtál eddig, mert nem volt mit, most azonban, úgy látszik, van idő, mert egyszerre két rejtvényt is küldtél. Mindkettő jól van megszerkesztve, csak az a baj, hogy az egyiknek a te neved, a másiknak Ferencz József a megfejtése. Szóval, más rejtvényt eszelj ki, mert az egyik igen könnyen megfejtendő, hisz mindjárt oda is írod: „Megfejtése a beküldő neve”. Ami meg Ferencz Józsefét illeti, ő nyugodjék békével. — Nedeczky Ferencz, Kolozsvár. Először találkozom a neveddel s már most megdicsérhetem csaknem kifogástalan helyesírásiadat. — Ébert Hajnalka, Székelyudvarhely. Ha azt hitted, hogy nem akarok válaszolni, nem jól hitted, mert én minden levélre válaszolok. Öcsike levelének helyreigazítását illetőleg helyesen gondolkoztál, mert, természetesen, nem elég az egyes szavakban levő helyesírási hibát helyreigazítani, hanem mondatokra is kell szaggatni a történetet. Azon nem csodálkozom, hogy örülsz a constanzi kirándulásnak s bizony hálás lehetsz jó szülleidnek, hogy másodszer is elégedtek erre a kirándulásra. Mondanom se kell, hogy mindig szívesen látom leveleidet. Anyukádnak tolmácsold viszoni üdvözlétemet. — Dávid Elza és Gizzi, Lónyatelep. Írtam a kiadóbácsinak, hogy ezután az újságot édesapátok: Dávid Bernát címére küldje s egyben pótolja a 17. és 18. számot. — Ausch testvérek, Kolozsvár. A kiadóbácsi kívánságatok szerint igazította ki a címszalagot. A rejtvényt helyett mást eszeljtek ki, mert „aki másnak vermet ás” megfejtésű rejtvényt már többször jelent meg. — Kristóf Böske, Székelykeresztur. Csudálom, hogy a 12. szám óta nem kaptál Cimbórárt. A kiadóbácsi minden-

esetre pótolja a hiányzó számokat. Annak igen örvendek, ha ezután gyakrabban írsz és én mindig örömmel fogok válaszolni leveleidre. — Gámán Jolánka, Székes. Hál' Istennek, nem vagyok beteg és várom az ígért levelet. — Jakab László, Csikszereda. Remélem, a vizsga után a rejtvénymegfejtésen kívül levelet is kapok tőled. — Péter Margit, Sepsiszentgyörgy. Elhiszem, hogy sok volt a tanulmányod most az év végén, különösen, ha a fizikán és a magyar nyelven kívül minden románul tanultatok. Kíváncsian várom a vizsgád eredményét, mert leveledből ítélve kitérő bizonyítványt illel meg léged. Remélem, Tauber Edith barátnőd is oly hűségesen fog írni nekem, mint te. A kiadóbácsinak írtam, hogy a címszalagodat Péter Margit és Antal címre igazítsa ki. — Kristóf István, Székelykeresztur. Sorsjegyet csak azok kapnak, akik előfizetőket gyűjtenek. Minden ujonnan szerzett előfizető után egy sorsjegy jár. — Goldberger Klári, Margitta. Nagyon örülök az üzenetnek és be is váltod ígéreted: írsz nekem. Örömmel látom leveledből, hogy hozzád rendesen jár a Cimbora, ami azt jelenti, hogy arrafelé jó a posta. Tévedsz, a leveledben nincs sok helyesírási hiba, sőt alig találtam benne egyet-kettőt. — Guth Arnold, Szatmár. Lemásoltad Petőfi Sándor „Nehéz, nehéz a szívem” c. költeményét s a másolásnál ejtett egy-két hibát mindjárt ki is javítottad a papír margóján. Dicséretet érdemelsz azért, hogy magánszorgalomból is gyakoroldod magadat a helyesírásban. — Póra testvérek, Gyimesfelsesölak. Jól tettétek, hogy szóllatok Tamás Bélának, akinek régebben jár a Cimbora, mint nektek s még nem írt nagyapónak. Remélem, hogy fog írni s ő is és ti is ezután szorgalmasan írtok nekem. A kiadóbácsi majd értesít, ha lejár az előfizetésetek. — Hamvai Klára, Csizfűrdő, Gömör megye. Sajnálatomra, lekéstél a „Mivel töltöm a napot” pályázatról, de most bőven lesz részed pályázatban, mert Öcsike levelének helyreigazítása mellett pályázatot hirdetek a nyári beszámolóra is. Igen helyesen tennéd, ha ebből az alkalmából megismeretnéd erdélyi olvasótársaidat a Csizfűrdőt. — Könyöki Évike, Temesvár. Ez bizony fura dolog: megkaptad a 19. és 20. számot s nem kaptad a 17. és 18.-at. No, ne busulj, Évike, pótolja a kiadóbácsi. — Windhaub Margit, Kolozsvár. A perfektül való beszélés igen-igen nagy dolog. Én például nem merném magamról azt állítani, hogy perfektül beszélék magyarul, pedig magyar az anyanyelvem. Nyilvánvaló, hogy a román tanárnőtok azért fenyeget bukással titeket, hogy szorgalmasan tanuljatok, mert abban bizonyos a tanárnőtok, hogy év végén nem fogtok „perfektül” beszélni. A „perfekt” szó tökéleiséget jelent, már pedig valamiképpen nincs tökéletes ember, azonképpen nincs ember, aki tökéletesen beszéljen és írjon, úgy, hogy abban valami hibát ne lehessen találni. Mindenesre örvendek, hogy oly nagy hasznát veszed a Cimborának s megnyugtathatlak afelől, hogy helyesen írsz és jók a rejtvényeid. — Kiss Irénke és Gyurka, Szék. Jól gondoltátok, hogy nagyapó nem haragszik rátok, amiért rég nem írtatok, mert nagyapó nem tud haragudni. Ha nem is írtatok, minden nap sokat gondoltok rám s én ezzel is megelégszem, különösen most, amikor vizsga előtt állottatok. Majd írtok ti a nagy vakáción, mert meg is ígértétek s én tudom, hogy ti az ígéretet be is váltjátok.

Pünkösdi könyvestáska

A Cimbora olcsó könyvvásárja.

Pünkösöd alkalmából 4000 ifjúsági könyvet bocsátunk áruba. Olyan olcsón szabtuk meg e könyvek árát, hogy a tehetős szülők gyermekein felül azok is megszerezhetik könyveinket, akiknek szülei egyébként nem áldozhatnának annyi pénzt gyermekeik szellemi táplálékára. Ez az olcsó könyvvásár a Cimbora husvétai ajándéka, mert sok-sok ezer példányt odaadnak Nektek olcsón, azon az áron alul, amennyibe nekünk ezek a könyvek vannak. — Egy-egy sorozat a következő könyveket tartalmazza:

- Balázs Ferenc: **Mesefolyam.** (Husz mese a szeretetről.) 190 oldal.
 Benedek Elek: **Híres erdélyi magyarok.** (A két Wesselényi, Kőrösi Csoma Sándor) 84 oldal.
 Benedek Elek: **„Ösike könyve”.** A »nadselü« gondolatok első sorozata.
 Kertész Mihály: **Senki Tamás története.** (Gyermekregény) 128 old.
 Kertész Mihály: **Szökés a felmőben.** (Két kicsapott diák kalandjai, a Tiszán) 192 oldal.
 Szondy György: **Börme.** (Egy diák lovagrend története) 169 oldal.
 Benedek Elek: **Cimbora.** 1923. évfolyam II. félév július-decemb. 400 o.
 Benedek Elek: **Cimbora.** 1924. évfolyam I. félév január-junius 400 o.

A nyolc könyv pünkösdi ára 280 lei.

Ezért az árért szállítjuk a nyolc könyvet mindazoknak, akik e könyveket **1925. június 15-ig** bezárólag megrendelik. Június 15.-e után e nyolc könyv ára ismét a régi bolti ára, azaz **685 lei.**

Azoknak, akik már 1923-ban is járatták a CIMBORÁT, természetesen nem érdemes a CIMBORA 1923. évi összegyűjtött példányait is megvásárolni és ezeknek a két 1923. évi CIMBORA nélkül a fennmaradt hat kötetet **200 leielért** szállítjuk.

A CIMBORA minden egyes számához 1925. évi június hó 15.-ig egy levelezőlapot mellékelünk, amelyen a könyveket megrendelhetik.

Kérjétek meg kedves szüleiteket, hogy rendeljék meg részetekre a CIMBORA könyvestáskáját, mert ilyen kedvezményes és ritka könyvvásárlási alkalom aligha akad többé.

Megrendeléseket várja a „CIMBORA” kiadóhivatala.

A „Cimbora“ képes heti gyermeklap előfizetési árai:

CSEHSZLOVÁKIÁBAN:

negyedévre 20, félévre 40,
egész évre 80 cseh korona

MAGYARORSZÁGBAN:

negyedévre 36.000, félévre 72.000,
egész évre 144.000 magyar korona

ROMÁNIÁBAN:

negyedévre 90 leu, félévre
180 leu, egész évre 360 leu.

JUGOSZLÁVIÁBAN:

negyedévre 50, félévre 100,
egész évre 200 dinár

AUSZTRIÁBAN:

negyedévre 28.000, félévre 56.000,
egész évre 112.000 osztrák korona

„Cimbora“ szerkesztősége, kiadóhivatala és megbízottai:

SZERKESZTŐSÉG: Bajani-Mici [Kisbaczon] u. p.
Bajani-Mare [Nagybaczon] Jud. Treiscaune [Háromszék megye], Románia. — Főszerkesztő:
Benedek Elek. E címre küldendők a „Cimbora“
részére szánt közlemények, az Elek Nagyapóhoz
írott levelek és rejtvénymegfejtések.

KIADÓHIVATAL: Satu-Mare [Szatmár], Románia.
Str. Cuza-Voda No. 4.

FIÓKKIADÓHIVATAL: Budapest, VII. Dohány u.
12. III. 8. — A budapesti fiókkiadóhivatal vezetője:
dr. Vajda István.

CSEHSZLOVÁKIAI MEOBIZOTTAK: Balla József,
Beregszász, Ugocsa-u. 5. Bleicher Simon, Munkács,
Fő-u. 54. Schindler Anna tanárnő, Ralkovszky Pál úrnál, Jelsava. Fülöp Kálmánné, Rimavska
Sobota, Kohár-u. 32. Wietorisz Gyula, Rimavska
Sobota. Várady Szidónia nyug. polg. isk. tanárnő.
Losonc, Rózsa-u. 6. Kormos János nyug. tanító,
Losonc, Kossuth Lajos-utca 17. Gócza András
nyug. tanító, Revuca. Babják János, Uzhorod,
Podkarpatski Bank, Menetjegyiroda. Julius Demjanovits
urednik, Huste, Okresni Soud. Riedl Béla,
Kosice, Eszterházy-utca 20. Turóczy Béla, Kosice,
Szlovák Általános Hitelbank tisztviselője.

Az előfizetési díjakat a következőképpen kell befizetni:

CSEHSZLOVÁKIÁBAN:

lakó előfizetőink negyedévenként postatakarékpénztári befizetési lapot kapnak.

MAGYARORSZÁGBAN:

lakó előfizetőink negyedévenként postatakarékpénztári befizetési lapot kapnak.

ROMÁNIÁBAN:

Tordán Jeszenzky Miklós [str. dr. Ioan Rajtu 18. sz.], Arad, Barót stb. városokban a nyugtákat Bihar József nyug. postafelügyelő három havonként személyesen mutatja be. — Románia többi városában és falvaiban lakó előfizetőink a Cimbora-hoz mellékelten negyedévenként kitöltött postautalványt kapnak, amelynek összegét bármelyik postahivatalnál be lehet fizetni.

JUGOSZLÁVIÁBAN:

postautalványon vagy személyes befizetés formájában a Kurír hirtlap és könyvterjesztő vállalatnál Subotica (Szabadka).

AUSZTRIÁBAN:

a Wiener Bankvereinnál a „Szabadsajtó“ Bruchdruckeré u. Zeitungsverlag A. G. in Satu-Mare (Románien) számlája javára.